

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การดื่มสุรา ปัจจัยเงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อการดื่มสุรา ปัจจัยที่ส่งเสริมให้นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นไม่ดื่มสุรา และสังเคราะห์แนวทางในการป้องกันการดื่มสุราในกลุ่มนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผู้ร่วมวิจัยเป็นนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตทุกชั้นปี เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์เชิงลึก นอกจากนั้นยังใช้การประชุมระดมสมองในแกนนำนักศึกษาแต่ละชั้นปีและชุมนุมต่างๆ เพื่อค้นหาข้อมูลจากการเสวนาอย่างอิสระ สะท้อนแนวคิดและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ร่วมวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางในการป้องกันการดื่มสุรา ตรวจสอบความถูกต้องและความเชื่อถือได้ของข้อมูลโดยการตรวจสอบแบบสามเส้าในด้านวิธีรวบรวมข้อมูลและด้านข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ประมาณหนึ่งในสามมีประสบการณ์ในการดื่มสุรา โดยนักศึกษาในแต่ละชั้นปีมีความเกี่ยวข้องกับสุราที่แตกต่างกัน ชั้นปีที่ 1 มีจำนวนน้อยที่ดื่มสุรา ส่วนใหญ่ดื่มเพราะรุ่นพี่ชวน ชั้นปีที่ 2 มีสังคมกว้างขึ้น เริ่มเที่ยวกลางคืนและดื่มสุรา ชั้นปีที่ 3 มีเพื่อนทั้งในและต่างคณะมากขึ้น มีบทบาทในกิจกรรมเสริมหลักสูตรมากขึ้นและดื่มสุรากันมากขึ้น และชั้นปีที่ 4 ถอนตัวจากกิจกรรมต่างๆ แยกย้ายไปฝึกปฏิบัติงาน มีการดื่มสุราเมื่อกลับมาพบกัน นักศึกษาหญิงบางคนเริ่มเที่ยวและหัดดื่มสุรา นอกจากนี้นักศึกษาได้แบ่งประเภทการดื่มสุราเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มที่ไม่เคยดื่มสุรา 2) กลุ่มที่ดื่มสุราเป็นบางครั้ง และ 3) กลุ่มที่ดื่มสุราเป็นประจำ และกลุ่มที่ดื่มสุราเป็นประจำมีปัญหาและผลกระทบจากการดื่มสุรามากที่สุด

ปัจจัยเงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มสุราของนักศึกษามีทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายใน ได้แก่ ความอยากลอง ต้องการหาทางออก การให้คุณค่าสุราในทางบวก อยากเลียนแบบ และปัจจัยภายนอก ได้แก่ เพื่อนหรือรุ่นพี่ชักชวน สังคมที่ยอมรับการดื่มสุรา การใช้สุราเป็นเครื่องมือในการเข้าสังคมหรือการคบเพื่อน การมีเงินพอที่จะซื้อสุรา ครอบครัวยุติธรรมสนับสนุนให้ดื่ม และการมีสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการดื่มสุรา ส่วนปัจจัยที่ส่งเสริมให้นักศึกษาไม่ดื่มสุรา ปัจจัยภายใน ได้แก่ การให้ความหมายของสุราในทางลบ การยึดหลักศีลธรรม การมีพันธะสัญญา ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะไม่ดื่ม และปัจจัยภายนอก ได้แก่ การได้รับการพัฒนาทักษะชีวิต ครอบครัวยุติธรรม ภาวลักษณะของวิชาชีพ ความรับผิดชอบเรื่องการเรียนรู้ และมาตรการควบคุมการดื่มสุรา

การป้องกันการดื่มสุราในกลุ่มนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ได้ร่วมกันสรุปมีดังนี้ การสร้างพันธะสัญญา เพื่อนเตือนเพื่อน กิจกรรมช่วยเหลือกันเมื่อมีปัญหา การหากิจกรรมที่มีประโยชน์ทำยามว่าง การตั้งกลุ่มต่อสู้สุรา การประชาสัมพันธ์ถึงผลเสียของสุรา การปรับเปลี่ยนค่านิยมใหม่ที่ไม่ใช้สุราในกิจกรรมใดๆ การอบรมสัมมนา การเข้าค่าย การณรงค์เพื่อกระตุ้นให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม การศึกษาดูงาน และการเข้าวัดปฏิบัติธรรม

The purpose of this participatory action research (PAR) was to study the 1) alcohol use situation, 2) factors relevant to alcohol consumption and control, and 3) synthesize strategic alcohol interventions among nursing students in Khon Kaen University. Participants were 1st-4th year nursing students. Data were collected using participation and non-participation observation, focus group discussion and in-depth interview. Moreover 1st-4th year nursing students and student clubs representatives participated in the research by way of free dialog, reflexive thinking, sharing experiences with problematic alcohol consumption which resulted in the development of alcohol consumption control strategic interventions. Method and data triangulation were used for data validity and credibility. Content analysis was used for data analysis.

The study found that one-third of nursing students were alcohol users, the first year nursing students consumed the least amount of alcohol and generally only became intoxicated when induced by older students. The second year nursing students met more often for the purpose of becoming intoxicated. The third year nursing students had many friends both in nursing faculty and other faculties, more student activity and drank quite often. The Fourth year nursing students were involved less in student activity, more practice in nursing practicum and often drank when they met, some females became intoxicated at night. Moreover nursing students could be segregated into three categories of drinking groups 1) never intoxicated 2) social drinkers and 3) regular drinkers, who experienced the greatest degree of alcohol abuse.

The factors relevant to problematic alcohol consumption resulted from internal and external factors. Internal factors included experimentation, release pressure, positive feelings toward alcohol and imitation. External factors included peer group pressure, social acceptance, association with social or peer groups, disposable income, family and environmental factors. To control alcohol consumption, relevant factors included promoting negative feelings toward alcohol, and the moral obligation one has towards society, Moreover external factors were life skill development, family, professional image, study responsibility, and alcohol consumption regulation.

Alcohol strategic interventions were obligation, peer group counseling, self help group, leisure time activity, non-drinking groups, promoting the negative impact of alcohol use, changing social values, training, camping, study visit and practicing the dharma.